

Desmantellament sense data i comptes pendents 10 anys després dels terratrèmols pel Castor

Terres de l'Ebre ACN

Una dècada després que el govern espanyol decidís tancar el projecte Castor, l'estructura de la plataforma marina continua trencant l'horitzó des de la costa del Sènia. Pendent des d'abans de la pandèmia, el Govern espanyol i Enagás encara no han iniciat el segellament definitiu dels pous previ al futur desmantellament. Des de la seua clausura, el manteniment de les instal·lacions ha costat prop de 100 milions d'euros. Mentrestant, per on transcorre el gasoducte soterrat que havia de connectar el magatzem de gas submarí, els pagesos tornen a plantar arbres als terrenys del traçat. La Plataforma Ciudadana en Defensa de les Terres del Sènia i l'Ajuntament d'Alcanar segueixen lluitant perquè es revoquen les servituds.

El 26 de setembre de 2013, just fa deu anys, el Ministeri d'Indústria ordenava a l'empresa concessionària Escal UGS que paralitzés qualsevol activitat d'injecció de gas a les instal·lacions del Castor després de provocar, dos dies abans, un terratrèmol de magnitud 3,6 a l'escala de Richter. Era el principi del final del qüestionat magatzem de gas submarí, que va arribar a desencadenar encara tremolors de magnituds fins 4,2 cinc dies després. Només va arribar a funcionar en fase de proves injectant 115 dels 1.900 milions de metres cúbics de gas previstos.

Des de llavors, la controvèrsia no ha deixat d'acompanyar el procés de tancament i les diverses decisions polítiques, administratives i judicials que s'han pres al respecte. La primera i més sonada, un reial decret del llavors Govern del PP que indemnitzava amb 1.350 milions d'euros el grup ACS de Florentino Pérez, després de renunciar a la concessió. Les posteriors sentències judicials del Constitucional i el Suprem van anul·lar el mecanisme de pagament a càrrec de la factura del gas, que ha acabat assumint l'Estat principalment a través de deute públic.

Les decisions sobre les responsabilitats ambientals i tècniques del fiasco també han portat cua. Més enllà que el ministre d'Indústria del PP, Álvaro Nadal, reconegué sense embuts al Congrés que un "error de disseny" era l'origen dels problemes, l'Audiència de Castelló va exculpar del delictes contra el medi ambient i prevaricació ambiental dos dirigents de l'empresa concessionària, que va entrar en concurs de creditors el 2019. El mateix any, el Govern espanyol anunciava que tancaria definitivament i desmantellaria les instal·lacions.

I malgrat tot això, deu anys després de l'episodi sísmic i la clausura provisional, els pagesos propietaris de terrenys per on transcorren gasoductes del projecte es troben encara sotmesos a les limitacions que imposen les servituds pel seu pas: una franja d'alguns metres al llarg

de 20 quilòmetres entre la xarxa general de transport i la costa amb limitació de conreus.

RELATIU A LES SERVITUTS "Volem que desapareguen les servituds", ha remarcat el portaveu de l'entitat, Evelio Monfort, portaveu de la Plataforma del Sènia. Una visita ràpida al traçat terrestre del gasoducte revela que, després de deu anys, molts dels agricultors afectats ja no fan cas de la servitud. Tocant les fites que marquen a la superfície el pas de la conducció soterrada s'hi veuen mandariners i tarongers plantats. **"Està clar que no n'han fet molt de cas. A la gent no li importa tenir la servitud perquè l'ús l'estan fent. Però no tenim perquè**

tenir-la per una cosa que no funcionarà mai", subratlla Monfort.

L'Ajuntament d'Alcanar se suma també a esta reclamació. **"Un cop sabem que el Castor és un projecte fallit i que la canonada no té cap ús cal tornar a revertir les servituds dels pagesos i recuperar la seua collita, no només sobre la canonada, sinó al perímetre a dreta i esquerra"**, demana l'alcalde, Joan Roig. Tot i que el traçat recorre el límit del terme per la banda de Vinars, una gran part dels propietaris són del municipi.

De fet, les decisions administratives i judicials que van enterrar el projecte deixen en evidència, novament, la incongruència amb la realitat sobre el terreny. El cas més fla-

grant és el del tram de prop de dotze quilòmetres de gasoducte que connecta el gasoducte i la planta terrestre: va ser anul·lat per una sentència confirmada pel Tribunal Suprem l'any 2015 que condemnava l'Estat per haver autoritzat la seva construcció fragmentant el projecte i estalviant-se la preceptiva declaració d'impacte ambiental. Així les coses, sense ús actual ni previst, canonades i servituds continuen sense moure's.

La carpeta del desmantellament definitiu de les instal·lacions segueix inexplicablement oberta i sense cap previsió clara. Monfort recorda la llosa econòmica que suposa la hibernació encarregada a Enagás i que ja ha costat fins ara uns 96 milions d'euros: **"Ho tenim aquí tot mort, esperant a veure què passa"**, resumix.

Quan la vida útil dels segells provisionals dels pous submarins instal·lats el 2016 havia ja vençut feia temps i calia renovar-los, el govern espanyol del PSOE va anunciar que es tancarien definitivament com a pas previ al seu desmantellament. Però després de tres anys de tramitació, i amb la llum verda de l'estudi d'impacte ambiental, l'obra encara no té data concreta.

L'angoixa que es va viure al carrer fa deu anys queda lluny i després de la sentència exculpatòria de l'Audiència de Castelló, l'associació d'afectats Aplaca va decidir no recórrer per la via civil i es va dissoldre. **"Tot i que la bateria reivindicativa s'ha anat apagant a poc a poc i ara, mediàticament, el cas no té l'espai que mereixeria, l'Ajuntament, de la mà de la Plataforma, continuarem fent el seguiment"**, es compromet Roig, que reclama un estudi de perillositat sísmica i **"quines conseqüències pot tenir el desmantellament per a l'ecosistema marítim"**. **"Tard o d'hora es desmantellarà, i serà la victòria de la gent del Sènia"**, tanca Monfort. ■

L'Audiència Nacional obliga ACS a tornar 210 milions cobrats pel Castor

L'Audiència Nacional ha obligat la constructora ACS a tornar 210 milions d'euros que va cobrar de l'Estat per les proves que va fer a la plataforma marina de gas Castor l'any 2013 i pel manteniment i el tancament de la planta, al marge dels més de 1.300 milions d'indemnització percebuts per l'empresa de Florentino Pérez, màxima accionista de la promotora del magatzem Escal UGS,

per renunciar a la concessió. El mateix decret aprovat pel Govern del PP que va aprovar la indemnització, va preveure també uns pagaments a ACS per les despeses que havia tingut per la posada en marxa provisional i el manteniment del magatzem, fins i tot els costos de quan se li va suspendre l'operativa. Estos són els diners que ara l'empresa ha de retornar.

L'any 2019 la Comissió Nacional de Mercats i Competència (CNMC) va emetre una resolució en què exigia a Escal UGS, que també estava participada en un 33% per la canadenc Dundee Energy, que retornés els 195 milions d'euros (sense interessos) cobrats fins llavors, una resolució que l'empresa va recórrer. Ara, l'Audiència Nacional ha rebutjat este recurs i obliga l'empresa a re-

tornar al sistema gasístic els 210 milions d'euros percebuts que correspondrien a les liquidacions dels anys 2014, 2016 i 2017.

En el seu recurs, Escal considerava que la CNMC no era competent per tramitar i resoldre el cas. L'Audiència Nacional rebutja este argument i considera que este organisme regulador sí que és competent i plenament independent i autònom. ■